

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 3.11.2010
KOM(2010) 618 v konečném znění

2010/0306 (NLE)

Návrh

SMĚRNICE RADY

o bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a s radioaktivním odpadem

SEK(2010) 1290

SEK(2010) 1289

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Východiska a cíle návrhu

Po úspěšném přijetí směrnice o jaderné bezpečnosti bylo do pracovního programu Komise pro rok 2010 zařazeno vypracování revidovaného návrhu právních předpisů o bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (bod 2010/ENER/021).

Navrhovaná směrnice stanoví právní rámec EU pro bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Pozměňuje se jí již dříve Komisí předložený návrh směrnice Rady (Euratom) o bezpečném nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivním odpadem¹.

Radioaktivní odpad existuje ve všech členských státech. Vzniká při mnoha prospěšných činnostech, např. při výrobě elektrické energie v jaderných elektrárnách nebo při používání radioizotopů ve zdravotnictví, průmyslu, zemědělství, výzkumu a vzdělávání.

Při provozu jaderných reaktorů také vzniká vyhořelé palivo. V současnosti existují dvě alternativy pro nakládání s vyhořelým (tzn. ozářeným) palivem: přepracování s cílem získat plutonium a uran, které lze znovu použít, nebo dočasné skladování do skladu a následné přímé uložení, pokud je v rámci vnitrostátní politiky vyhořelé palivo považováno za odpad. I když je však vyhořelé palivo přepracováno², stále zde vzniká „konečný odpad“, tj. oddělené vitrifikované zbytky obsahující nerecyklovaný podíl, který je také potřeba uložit. Jaderné elektrárny jsou provozovány ve více než polovině členských států. V mnoha státech se jaderné reaktory budují a vyřazují z provozu a rovněž zde existují plány na novou výstavbu.

V závislosti na vlastnostech odpadu (tj. obsahu radionuklidů) jsou vyžadována zvláštní opatření na ochranu osob a životního prostředí před nebezpečím vyplývajícím z ionizujícího záření. Hlavní zásadou nakládání s radioaktivním odpadem je jeho zadržení a izolace od osob a biosféry po dobu, kdy odpad představuje radiologické nebezpečí. Toto nebezpečí se v důsledku postupného ubývání radioaktivity časem snižuje. Izolaci zajišťuje řada technických bariér a v případě odpadu s dlouhým poločasem rozpadu také vlastnosti horniny v okolí úložiště.

Podle úrovně aktivity se radioaktivní odpad dělí na nízce, středně a vysoce radioaktivní. Rozlišovat se dá rovněž mezi krátkodobým odpadem a odpadem s dlouhým poločasem rozpadu³. Nízce a středně radioaktivní krátkodobý odpad (LILW) se obvykle ukládá do podpovrchových úložišť². Naproti tomu se u vysoce radioaktivního odpadu (HLW) vědci a technici na celém světě shodují, že nejbezpečnější a nejudržitelnější alternativou představuje ukládání do hlubinných geologických úložišť⁴.

---

¹ Původní návrh Komise z roku 2003 (KOM(2003) 32 v konečném znění) a pozměněná verze z roku 2004 (KOM(2004) 526 v konečném znění).

² Běžnými i progresivními postupy palivového cyklu.

³ Commission Recommendation of 15 September 1999 on a classification system for solid radioactive waste (*doporučení Komise ze dne 15. září 1999 týkající se klasifikačního systému pro pevný radioaktivní odpad*), Úř. věst. L 265, 13.10.1999, s. 37.

⁴ Výbor pro nakládání s radioaktivními odpady Agentury pro jadernou energii OECD: „Collective Statement on Moving Forward to Geological Disposal of Radioactive Waste“, ISBN 978-92-64-99057-9 (Společné prohlášení o přistoupení ke geologickému ukládání radioaktivního odpadu).

Více než 85 % objemu radioaktivního odpadu vzniklého v EU představuje nízké a středně radioaktivní krátkodobý odpad (LILW), přibližně 5 % nízké a středně radioaktivní odpad s dlouhým poločasem rozpadu a méně než 10 % tvoří vysoce radioaktivní odpad (HLW), kam patří vitrifikované zbytky z přepracování i vyhořelé palivo považované za odpad⁵.

Bez ohledu na to, jaká bude budoucnost jaderných zařízení pro energetické i jiné účely, je nutné v zájmu zajištění dlouhodobé bezpečnosti zabezpečit uložení odpadů jako konečnou fázi nakládání se stávajícím i budoucím radioaktivním odpadem.

Důležitou fází nakládání s radioaktivním odpadem, zejména u vyhořelého paliva a vysoce radioaktivního odpadu, je jejich dočasné skladování umožňující účinné chlazení a snížení dávkového příkonu tak, aby zacházení s tímto odpadem bylo bezpečnější. Existuje však také všeobecná shoda v tom, že skladování vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu, včetně dlouhodobého uskladnění, je pouze přechodným řešením vyžadujícím aktivní a stálý dohled úřadů. V dlouhodobém horizontu může ochranu před veškerými možnými riziky zaručit pouze uložení zahrnující specifické prvky pasivní bezpečnosti.

Konečnou odpovědnost za bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem nesou státy. Navíc je obecně přijatou etickou zásadou, že by se společnost měla vyhnout přenášení nepřiměřené zátěže na budoucí generace, což na současnou generaci, která má z jaderné energie nebo z lékařských zákroků užitek, klade povinnost se všemi stávajícími odpady řádně nakládat.

Navzdory těmto úvahám má většina zemí klíčová rozhodnutí ohledně nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem stále ještě před sebou. Týká se to zejména vyhořelého paliva a vysoce radioaktivního odpadu; pouze několik států má zavedené programy pro ukládání jaderného odpadu. V důsledku otálení dojde k přenesení zátěže na příští generace, a to jak zátěže spojené s uložením, tak i s udržováním dočasných skladovacích zařízení. S tím spojená rizika jsou zřejmá – nedostupnost finančních prostředků, nedostatek odborné způsobilosti, rozkol v důsledku nepředvídatelných společenských otřesů, teroristických hrozeb atd.

Bezpečné nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem ve všech fázích cyklu od vzniku odpadu po jeho uložení vyžaduje vnitrostátní koncepční rámec, který zaručí politické závazky, jasné vymezení odpovědností a zajištění dostupnosti dostatečných vědeckých, technických a finančních zdrojů podle potřeby. S ohledem na vysoce citlivou povahu tohoto tématu je také nutné zajistit informovanost veřejnosti a její účast na rozhodovacích procesech.

Všeobecným cílem tohoto návrhu je tedy nastavit právní rámec EU pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem jako nedílné součásti bezpečného využití jaderné energie pro výrobu elektrické energie a ionizujícího záření ve zdravotnictví, průmyslu, zemědělství, výzkumu a vzdělávání.

Pro dosažení všeobecných cílů politiky je nutné:

- zajistit, aby pracovníci i obyvatelstvo byli chráněni před nebezpečím vyplývajícím z účinků ionizujícího záření nyní i v budoucnu a bez ohledu na hranice jednotlivých států;

---

⁵ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: Šestá zpráva o stavu nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem v Evropské Unii (KOM(2008) 542 v konečném znění a SEK(2008) 2416).

- zavést nejpřísnější bezpečnostní standardy pro nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem,
- zabránit přenášení nepřiměřené zátěže na příští generace;
- dosáhnout udržitelného politického závazku pro bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a s radioaktivním odpadem v dlouhodobém měřítku;
- zajistit převedení politických rozhodnutí do jasných ustanovení pro všechny fáze nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem od vzniku odpadu po jeho uložení;
- dosáhnout soustavného a trvalého zlepšování systému řízení na základě postupného přijímání rozhodnutí a společenského přijetí;
- zajistit přiměřené a transparentně spravované finanční prostředky, které budou k dispozici podle potřeby v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“.

1.2. Stávající právní nástroje upravující nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem; subsidiarita

Působnost Společenství ohledně vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu vznikajícího při civilním využití jaderné energie spadá do rámce Smlouvy o Euratomu. Podle čl. 2 písm. b) Smlouvy o Euratomu musí být vypracovány jednotné bezpečnostní standardy pro ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva. Podle článku 30 se v rámci Společenství stanoví základní standardy ochrany zdraví obyvatelstva a pracovníků před nebezpečím ionizujícího záření a podle článku 37 je každý členský stát povinen poskytnout Komisi všeobecné údaje, které se týkají veškerých plánů na ukládání radioaktivního odpadu.

Jak uznal Soudní dvůr Evropské Unie ve své judikatuře, ustanovení kapitoly 3 smlouvy o Euratomu o ochraně zdraví tvoří logický celek, který Komisi svěřuje pravomoci značného rozsahu k ochraně obyvatelstva a životního prostředí před riziky jaderného zamoření⁶. Podle rozhodnutí Soudního dvora C-29/99 mohou být stávající základní bezpečnostní standardy zaměřené především na ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva před nebezpečím vyplývajícím z účinků ionizujícího záření „doplněny“ ve smyslu Smlouvy o Euratomu o bezpečnostní požadavky upravující bezpečné nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem.

Problematika nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem je nepochybně oblastí, kde s ohledem na přeshraniční aspekt bezpečnosti musí být vnitrostátní právní předpisy doplněny právními předpisy na úrovni EU. Zároveň vnitřní trh vyžaduje, aby Komise zajistila rovné podmínky a zabránila narušení hospodářské soutěže.

Stávající evropské právní předpisy však nezahrnují všechny činnosti a zařízení související s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Nejsou v nich obsaženy některé aspekty, jako např. vnitrostátní politiky a jejich provádění nebo informovanost veřejnosti a její účast na rozhodovacích procesech.

Nedávno přijatá směrnice Rady, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení (směrnice o jaderné bezpečnosti)⁷ zahrnuje pouze sklady vyhořelého paliva a jiná zařízení na ukládání radioaktivního odpadu, která se nacházejí na

⁶ C-187/87 (Sb. rozh. 1988, s. 5013) a C-29/99 (Sb. rozh. 2002, s. I-11221).

⁷ Směrnice Rady 2009/71/Euratom, Úř. věst. L 172, 2.7.2009, s. 18–22.

stejném místě jako jaderné zařízení a jsou s ním přímo spojena. Uvádí se v ní však, že je rovněž důležité zajistit bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem i ve skladovacích zařízeních a úložištích. Navrhovaná směrnice o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem je dalším logickým krokem následujícím po přijetí směrnice o jaderné bezpečnosti.

Dalšími právními nástroji EU vztahujícími se k nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem jsou opatření Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiační mimořádné situace⁸, kontrola vysokoaktivních uzavřených zdrojů záření a opuštěných zdrojů⁹, včetně nepoužívaných zdrojů, nakládání s odpady z těžebního průmyslu¹⁰ (nezahrnující aspekty související s radioaktivitou), a dozor nad přepravou radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva a její kontrolu^{11,12}. Dále sem patří doporučení Komise o řízení finančních zdrojů pro vyřazování jaderných zařízení z provozu, nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem¹³.

Na mezinárodní úrovni byly ve spolupráci s dalšími organizacemi při Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (MAAE) vypracovány bezpečnostní standardy, které nejsou právně závazné a jejichž začlenění do vnitrostátních právních předpisů je dobrovolné. Všechny členské státy EU jsou členy Mezinárodní agentury pro atomovou energii a přijímání těchto standardů se účastní.

Společná úmluva o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivním odpadem, uzavřená pod záštitou Mezinárodní agentury pro atomovou energii, je nejvýznamnější mezinárodní dohodou v této oblasti. Při jejím nedodržení však nehrozí žádné sankce. Z těchto důvodů, přestože jsou všechny členské státy EU (s výjimkou Malty) a společenství Euratom smluvními stranami, mezinárodně přijaté principy a požadavky stanovené v Úmluvě o jaderné bezpečnosti a souvisejících bezpečnostních standardech Mezinárodní agentury pro atomovou energii nezaručují jednotný přístup na úrovni EU.

Aby se zajistilo provádění mezinárodně schválených principů a požadavků pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, navrhovaná směrnice je definuje jako právně závazné a vymahatelné. Stanovuje proto zvláštní požadavky na rozsah, obsah a přezkum vnitrostátních programů pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Základní přístup se shoduje s tím, jaký sleduje směrnice o jaderné bezpečnosti, to znamená, že vychází z pravomocí vnitrostátních regulačních orgánů a mezinárodně schválených principů a požadavků bezpečnostních standardů Mezinárodní agentury pro atomovou energii a Úmluvy o jaderné bezpečnosti, a tím snižuje dodatečnou zátěž pro orgány členských států.

Navrhovaná směrnice zavede komplexním způsobem nejpřísnější bezpečnostní standardy pro nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem, a vytvoří tak vzor a měřítko pro třetí země a regiony. Zajistí, aby ukládání radioaktivního odpadu bylo uskutečňováno bez zbytečných odkladů.

---

⁸ Úř. věst. L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁹ Úř. věst. L 346, 31.12.2003, s. 57.

¹⁰ Úř. věst. L 102, 11.4.2006, s. 15.

¹¹ Úř. věst. L 337, 5.12.2006, s. 21.

¹² Úř. věst. L 338, 17.12.2008, s. 69.

¹³ Úř. věst. L 330, 28.11.2006, s. 31.

2. KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN A POSOUZENÍ DOPADŮ

V reakci na požadavek Rady vedla Komise při formulaci pozměněného návrhu rozsáhlé konzultace prostřednictvím různých celoevropských iniciativ¹⁴.

Do konzultací se zapojily vlády, vnitrostátní regulační orgány, organizace nakládající s radioaktivním odpadem, producenti radioaktivního odpadu a další subjekty z členských států spolu s některými evropskými institucemi, nevládními organizacemi a dalšími partnery. Byl zohledněn podrobný příspěvek Skupiny evropských regulačních orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG). Ten měl klíčový význam vzhledem ke zvláštním pravomocem Skupiny evropských regulačních orgánů pro jadernou bezpečnost, která zastupuje vnitrostátní regulační orgány a orgány pro bezpečnost ve všech členských státech bez ohledu na to, zda disponují jadernou technologií nebo ne.

Zvláštní pozornost byla věnována sociálnímu rozměru prostřednictvím řady veřejných konzultací včetně vyhrazeného průzkumu veřejného mínění Eurobarometr¹⁵ a otevřené veřejné konzultace¹⁶. Radioaktivní odpady vyvolávají velké znepokojení občanů EU v souvislosti s pokračujícím využíváním jaderné energie. Velká většina je navíc pro zavedení právních předpisů na evropské úrovni.

Po důkladném posouzení dopadů bylo konstatováno, že absence závazných právních předpisů EU pravděpodobně povede k odkladu přijetí klíčových rozhodnutí, což může mít negativní dopady na životní prostředí, hospodářství a sociální situaci, včetně nepřiměřeného zatížení budoucích generací a možného narušení hospodářské soutěže na trhu s elektřinou.

Naopak závazné právní předpisy EU by v dlouhodobém měřítku přinesly v celé EU rovnoměrně vysokou úroveň bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, aniž by byla přenášena nepřiměřená zátěž na příští generace nebo bylo nutné dělat ústupky, pokud jde o schopnost budoucích generací uspokojovat vlastní potřeby.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Cílem směrnice, který je uveden v *článku 1*, je nastavení právního rámce Společenství pro odpovědné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, jenž zajistí, aby členské státy přijaly vhodná vnitrostátní opatření zabezpečující vysokou úroveň bezpečnosti a aby zachovávaly a podporovaly informovanost a účast veřejnosti.

Její rozsah působnosti (*článek 2*) zahrnuje všechny fáze nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem z civilního využití jaderné energie od jejich vzniku po uložení, ale nikoli nakládání se specifickými druhy odpadu, jako jsou povolená uvolňování do životního prostředí a odpady z těžebního průmyslu, které mohou být radioaktivní, neboť ty jsou již upraveny stávajícími evropskými předpisy^{17, 18}.

---

¹⁴ Závěry Rady o jaderné bezpečnosti a bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, 10823/04, červen 2004.

¹⁵ Speciální Eurobarometr 297 (2008) a Speciální Eurobarometr 324 (2010).

¹⁶ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/consultations/2010_05_31_fuel_waste_en.htm

¹⁷ Úř. věst. L 159, 29.6.1996, s. 1.

¹⁸ Úř. věst. L 102, 11.4.2006, s. 15.

Zvláštní pozornost byla věnována tomu, aby byla směrnice v souladu se stávajícími právními předpisy a aby mezinárodně přijaté principy a požadavky stanovené v bezpečnostních standardech Mezinárodní agentury pro atomovou energii a v Úmluvě o jaderné bezpečnosti byly závazné a právně vymahatelné v EU. Z toho důvodu je soubor definic uvedený v článku 3 shodný s definicemi uvedenými ve stávajících evropských předpisech i ve slovníčku bezpečnostních termínů Mezinárodní agentury pro atomovou energii (Úmluvy o jaderné bezpečnosti)¹⁹.

Obecné principy určující bezpečné a udržitelné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem jsou uvedeny v *článku 4*.

Zvláštní pozornost byla také věnována zajištění shody navrhované směrnice se směrnicí o jaderné bezpečnosti, aby byla ve všech zařízeních pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem stejná úroveň bezpečnosti. Z toho důvodu je struktura navrhované směrnice a směrnice o jaderné bezpečnosti shodná, zejména v *článcích 5 až 7, 9, 12 a 16 až 18*.

Povinnosti spojené s uplatňováním obecných principů zahrnují:

- vnitrostátní rámec pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem v dlouhodobém měřítku (*článek 5*);
- příslušný dozorný orgán v oblasti bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (*článek 6*);
- držitele povolení, kteří mají prvotní odpovědnost za bezpečnost (*článek 7*);
- vzdělávání a odbornou přípravu za účelem získání potřebné odborné způsobilosti a dovedností (*článek 9*);
- transparentnost při rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (*článek 12*).

Vzhledem ke specifčnosti nakládání s radioaktivním odpadem se zavádějí také specifické povinnosti:

- *článek 8* upravuje přístup k zajištění bezpečnosti včetně požadavků na bezpečnostní dokumentaci a podpůrnou bezpečnostní analýzu zařízení a činností souvisejících s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem;
- *článek 10* řeší nutnost zajistit dostatečné finanční prostředky pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, které budou k dispozici podle potřeby v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“;
- *článek 11* má za cíl zajistit přiměřenou kvalitu bezpečnosti.

Podmíněný soubor požadavků vztahujících se k vnitrostátním programům pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, které jsou nutné pro splnění cílů a uspokojení požadavků, je obsažen v následujících *článcích*:

---

¹⁹ <http://www-ns.iaea.org/standards/safety-glossary.htm>

- **článek 13** představuje základní požadavky na vnitrostátní programy;
- **článek 14** stanovuje obsah vnitrostátního programu;
- **článek 15** vyžaduje předkládání vnitrostátních programů Komisi.

Závěrečná ustanovení jsou obsažena v následujících člancích:

- **Článek 16** stanovuje požadavky na podávání zpráv v souladu s mechanismem podávání zpráv ve směrnici o jaderné bezpečnosti. Členské státy budou předkládat Komisi zprávu o uplatňování navrhované směrnice, přičemž využijí cykly přezkumu a podávání zpráv podle Úmluvy o jaderné bezpečnosti. Na základě zpráv členských států podá Komise zprávu Radě a Evropskému parlamentu. Členské státy pozvou misi k provedení mezinárodního vzájemného hodnocení jejich vnitrostátního rámce a vnitrostátního programu s cílem dosáhnout požadovaných vysokých standardů bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Výsledky vzájemných hodnocení budou sděleny členským státům a Komisi.
- **Článek 17** stanoví požadavky na převedení navrhované směrnice do vnitrostátních právních předpisů.
- **Články 18 a 19** stanoví datum vstupu navrhované směrnice v platnost a komu je určena.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet EU.

Návrh

SMĚRNICE RADY

o bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a s radioaktivním odpadem

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na články 31 a 32 této Smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise, vypracovaný po obdržení stanoviska skupiny osob jmenovaných Výborem pro vědu a techniku z řad vědeckých odborníků členských států, a po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem²⁰,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu²¹,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V čl. 2 písm. b) Smlouvy se stanoví vypracování jednotných bezpečnostních standardů pro ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva.
- (2) Článek 30 Smlouvy uvádí, že se stanoví základní standardy ochrany zdraví obyvatelstva a pracovníků před nebezpečím ionizujícího záření.
- (3) Podle článku 37 Smlouvy musí členské státy Komisi poskytnout všeobecné údaje týkající se veškerých plánů na ukládání radioaktivního odpadu.
- (4) Směrnice Rady 96/29/Euratom ze dne 13. května 1996, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva před riziky vyplývajícími z ionizujícího záření²², se vztahuje na všechny činnosti, s nimiž je spojeno riziko vyplývající z ionizujícího záření vysílaného buď umělým zdrojem záření, anebo přírodním zdrojem záření v případech, kdy jsou nebo byly přírodní radionuklidy zpracovávány pro své radioaktivní, štěpné nebo množivé charakteristiky. Zahrnuje také povolené uvolňování materiálů, které při takových činnostech vznikají. Ustanovení uvedené směrnice byla doplněna upřesňujícími právními předpisy.
- (5) Jak uznal Soudní dvůr Evropské Unie (dále jen „Soudní dvůr“) ve své judikatuře, ustanovení kapitoly 3 Smlouvy (o ochraně zdraví) tvoří logický celek, který Komisi

---

²⁰

²¹

²²

Úř. věst. L 159, 29.6.1996, s. 1.

svěřuje pravomoci značného rozsahu k ochraně obyvatelstva a životního prostředí před riziky jaderného zamoření²³.

- (6) Rozhodnutí Rady 87/600/Euratom ze dne 14. prosince 1987 o opatřeních Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiační mimořádné situace²⁴ stanoví koncepční rámec pro oznamování a poskytování informací, který členské státy použijí pro ochranu obyvatelstva v případě radiační mimořádné situace. Směrnice Rady 89/618/Euratom ze dne 27. listopadu 1989 o informování obyvatelstva o opatřeních na ochranu zdraví, která se mají použít, a o krocích, které je třeba učinit v případě radiační mimořádné situace²⁵, uložila členským státům povinnost informovat obyvatelstvo v případě radiační mimořádné situace.
- (7) Směrnice Rady 2003/122/Euratom ze dne 22. prosince 2003 upravuje kontrolu vysokoaktivních uzavřených zdrojů záření a opuštěných zdrojů²⁶, včetně nepoužívaných zdrojů.
- (8) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES ze dne 15. března 2006 o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES²⁷ se týká nakládání s odpady z těžebního průmyslu, které mohou být radioaktivní, s výjimkou zvláštních aspektů, jež se týkají pouze radioaktivity a jimiž se zabývá Smlouva o Euratomu.
- (9) Směrnice Rady 2006/117/Euratom ze dne 20. listopadu 2006²⁸ stanoví systém Společenství pro dozor nad přeshraniční přepravou radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva a její kontrolu. Uvedená směrnice byla doplněna doporučením Komise 2008/956/Euratom ze dne 4. prosince 2008 o kritériích pro vývoz radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva do třetích zemí²⁹.
- (10) Směrnice Rady 2009/71/Euratom ze dne 25. června 2009, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení³⁰, definuje povinnosti členských států stanovit a udržovat vnitrostátní rámec pro jadernou bezpečnost. Přestože se uvedená směrnice týká především jaderné bezpečnosti jaderných zařízení, uvádí se v ní, že je rovněž důležité zajistit bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem i ve skladovacích zařízeních a úložištích. Směrnice 2009/71/Euratom však nezahrnuje všechna zařízení a aspekty související s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (11) Směrnice Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí pozměněná směrnicí Rady 97/11/ES, směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES³¹ se vztahuje na zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem a zařízení pro

---

²³ C-187/87 (Sb. rozh. 1988, s. 5013) a C-29/99 (Sb. rozh. 2002, s. I-11221).

²⁴ Úř. věst. L 371, 30.12.1987, s. 76.

²⁵ Úř. věst. L 357, 7.12.1989, s. 31.

²⁶ Úř. věst. L 346, 31.12.2003, s. 57.

²⁷ Úř. věst. L 102, 11.4.2006, s. 15.

²⁸ Úř. věst. L 337, 5.12.2006, s. 21.

²⁹ Úř. věst. L 338, 17.12.2008, s. 69.

³⁰ Úř. věst. L 172, 2.7.2009, s. 18.

³¹ Úř. věst. L 175, 5.7.1985, s. 40.

nakládání s radioaktivním odpadem, pokud jsou zahrnuta v příloze I uvedené směrnice.

- (12) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí³² stanoví, že posouzení vlivů na životní prostředí podléhají všechny plány a programy, které se připravují pro určitá odvětví a které stanoví rámec pro budoucí schvalování záměrů uvedených v přílohách I a II směrnice 85/337/EHS.
- (13) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí³³ se vztahuje na radioaktivní odpad v definici „informací o životním prostředí“.
- (14) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí³⁴ se vztahuje na plány a programy upravené směrnicí 2001/42.
- (15) Doporučení Komise ze dne 24. října 2006 o správě finančních zdrojů na vyřazování jaderných zařízení z provozu a nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady³⁵ se zaměřuje na přiměřenost finančních prostředků, jejich finanční zajištění a transparentnost s cílem zajistit, aby byly finanční prostředky použity pouze k zamýšleným účelům.
- (16) Stávající právní předpisy Společenství nestanovují zvláštní pravidla zajišťující bezpečné a udržitelné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem ve všech fázích cyklu, od jejich vzniku po uložení.
- (17) Společná úmluva o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivním odpadem (dále jen „Úmluva o jaderné bezpečnosti“)³⁶, uzavřená pod záštitou Mezinárodní agentury pro atomovou energii, jejímiž smluvními stranami jsou společenství Euratom a téměř všechny členské státy, se zaměřuje na dosažení a udržení celosvětově vysoké úrovně bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem pomocí zlepšování vnitrostátních opatření a mezinárodní spolupráce.
- (18) V roce 2006 Mezinárodní agentura pro atomovou energii aktualizovala celý svůj soubor standardů a zveřejnila Základní bezpečnostní principy³⁷, které byly spolufinancovány společenstvím Euratom, Agenturou pro jadernou energii OECD a dalšími mezinárodními organizacemi. Jak uvedly spolufinancující organizace, uplatnění Základních bezpečnostních principů usnadní uplatňování mezinárodních bezpečnostních standardů a přispěje k lepší soudržnosti ujednání mezi různými státy. Proto je žádoucí, aby všechny státy tyto principy dodržovaly a hájily. Proto je žádoucí, aby všechny státy tyto principy dodržovaly a hájily. Principy budou závazné pro Mezinárodní agenturu pro atomovou energii, pokud jde o její provoz, a pro státy

---

³² Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30.

³³ Úř. věst. L 41, 14.2.2003, s. 26.

³⁴ Úř. věst. L 156, 25.6.2003, s. 17.

³⁵ Úř. věst. L 330, 28.11.2006, s. 31.

³⁶ INFCIRC/546 ze dne 24. prosince 1997.

³⁷ Základní bezpečnostní principy, Safety Fundamentals č. SF-1, MAAE, Vídeň, 2006.

v souvislosti s činnostmi, na nichž se Mezinárodní agenturu pro atomovou energii podílí. Státy nebo financující organizace mohou přijmout zásady pro vlastní činnost podle svého uvážení.

- (19) Úmluva o jaderné bezpečnosti představuje pobídkový nástroj, neboť neobsahuje žádné sankce za její nedodržení. Ani bezpečnostní standardy vypracované Mezinárodní agenturou pro atomovou energii ve spolupráci se společenstvím Euratom, Agenturou pro jadernou energii OECD a dalšími mezinárodními organizacemi nejsou právně závazné ani vymahatelné.
- (20) Po výzvě Rady k ustavení skupiny na vysoké úrovni na úrovni EU, zaznamenané v jejích závěrech o jaderné bezpečnosti a bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem ze dne 8. května 2007, byla rozhodnutím Komise 2007/530/Euratom ze dne 17. července 2007 o zřízení Evropské skupiny na vysoké úrovni pro jadernou bezpečnost a nakládání s odpadem³⁸ ustavena Skupina evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG), aby přispěla k dosažení cílů Společenství v oblasti nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (21) První závěry a doporučení Skupiny evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost se odrazily v usnesení Rady ze dne 16. prosince 2008 o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. V červenci 2009 byla Komisi předložena první zpráva Skupiny evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost³⁹ a v září byla předána Evropskému parlamentu a Radě. Tuto zprávu Rada zohlednila ve svých závěrech ze dne 10. listopadu 2009⁴⁰, v nichž Rada dále vyzývá Komisi, aby plně využila odborných znalostí Skupiny evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost při zvažování návrhů na právně závazné nástroje v oblasti bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (22) Evropský parlament vyjádřil potřebu harmonizovaných standardů pro nakládání s radioaktivním odpadem⁴¹ a vyzval Komisi k přezkoumání příslušných legislativních návrhů a předložení nového návrhu směrnice o nakládání s radioaktivním odpadem⁴².
- (23) V Unii i ve světě roste pochopení potřeby odpovědného využívání jaderné energie zahrnujícího zejména jadernou bezpečnost a jaderné zabezpečení. V této souvislosti je třeba pro zajištění bezpečného, optimalizovaného a udržitelného využívání jaderné energie řešit otázku nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (24) I když je na členských státech, aby vymezily svoji skladbu zdrojů energie, radioaktivní odpad vzniká ve všech členských státech, ať již tyto státy vlastní nebo nevlastní jaderné reaktory. Radioaktivní odpad se tvoří hlavně při činnostech v rámci jaderného palivového cyklu, např. z provozu jaderných elektráren a přepracování vyhořelého paliva, ale také při dalších činnostech, jako je používání radioaktivních izotopů ve zdravotnictví, výzkumu a průmyslu.

---

³⁸ Úř. věst. L 195, 17.7.2007, s. 44.

³⁹ Zpráva Skupiny evropských regulačních orgánů pro jadernou bezpečnost, červenec 2009.

⁴⁰ Závěry Rady ke zprávě Skupiny evropských regulačních orgánů pro jadernou bezpečnost, 10. listopadu 2009.

⁴¹ Usnesení Evropského parlamentu o hodnocení Euratomu – 50 let evropské politiky v oblasti jaderné energie ze dne 10. května 2007.

⁴² Zpráva o hodnocení Euratomu – 50 let evropské politiky v oblasti jaderné energie, A6-0129/2007.

- (25) Při provozu jaderných reaktorů také vzniká vyhořelé palivo. Každý členský stát může definovat svou politiku palivového cyklu, zda bude vyhořelé palivo považovat za cenný zdroj, který lze přepracovat, nebo se ho rozhodne uložit jako odpad. Bez ohledu na to, která varianta se zvolí, je nutné zvážit ukládání vysoce aktivního odpadu odděleného při přepracování nebo pocházejícího z vyhořelého paliva považovaného za odpad.
- (26) Pro nakládání s vyhořelým palivem i pro nakládání s radioaktivním odpadem by měly platit stejné bezpečnostní cíle. Na základě tohoto poznatku ukládá Úmluva o jaderné bezpečnosti i bezpečnostní standardy Mezinárodní agentury pro atomovou energii stejné povinnosti při ukládání vyhořelého paliva jako při ukládání radioaktivního odpadu.
- (27) Radioaktivní odpad včetně vyhořelého paliva považovaného za odpad vyžaduje dlouhodobé zadržení a izolaci od osob a životního prostředí. S ohledem na jejich specifickou povahu (obsah radionuklidů) jsou nezbytná opatření na ochranu lidského zdraví a životního prostředí před nebezpečím vyplývajícím z ionizujícího záření, mimo jiné jejich uložení v konečné fázi nakládání s nimi v odpovídajících úložištích. Skladování radioaktivního odpadu, včetně dlouhodobého uložení, je dočasným řešením, nikoli alternativou k jeho uložení.
- (28) Tato opatření by měla být podpořena vnitrostátními klasifikačními systémy pro radioaktivní odpad, které by plně zohledňovaly specifické typy a vlastnosti radioaktivního odpadu. Přesná kritéria, podle nichž by se odpad zařazoval do určité třídy, budou záviset na specifické situaci dotyčného státu v souvislosti s povahou odpadu a s dostupnými či zvažovanými možnostmi jeho uložení.
- (29) Typickým řešením pro ukládání nízké a středně radioaktivního krátkodobého odpadu jsou podpovrchová úložiště. Po 30 letech výzkumu je mezi techniky široce uznávaným názorem, že nejbezpečnější a nejudržitelnější alternativou v konečné fázi nakládání s vysoce radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem považovaným za odpad je hloubkové geologické ukládání. Tento způsob ukládání odpadu je třeba rozvíjet.
- (30) I když je každý členský stát odpovědný za svou vlastní politiku upravující nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, tato politika musí respektovat příslušné Základní bezpečnostní principy stanovené Mezinárodní agenturou pro atomovou energii⁴³. Etickým závazkem každého členského státu je zabránit nepřiměřenému zatížení budoucích generací spojenému se současným vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem a rovněž s odpady, které vzniknou po vyřazení stávajících jaderných zařízení z provozu.
- (31) Každý členský stát by měl nastavit vnitrostátní rámec pro odpovědné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, který zajistí provádění politických závazků a postupné přijímání rozhodnutí, pomocí příslušných právních předpisů, regulace a organizace s jasným vymezením odpovědnosti.
- (32) Základní zásadou znovu potvrzenou v Úmluvě o jaderné bezpečnosti je konečná odpovědnost členských států za bezpečnost při nakládání s vyhořelým palivem

---

⁴³ Základní bezpečnostní principy, Safety Fundamentals č. SF-1, MAAE, Vídeň, 2006.

a radioaktivním odpadem. Tato zásada vnitrostátní odpovědnosti spolu s principem primární odpovědnosti držitele povolení za bezpečnost při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem pod dohledem příslušného vnitrostátního dozorného orgánu by měla být touto směrnicí podpořena a úloha a nezávislost příslušného dozorného orgánu posílena.

- (33) Je třeba nastavit vnitrostátní program s cílem zajistit převedení politických rozhodnutí do jasných ustanovení pro včasné provádění všech fází nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem od vzniku odpadu po jeho uložení. Tento program by měl zahrnovat všechny činnosti, které souvisí se shromažďováním, tříděním, zpracováním, úpravou, skladováním a ukládáním radioaktivních odpadů. Vnitrostátní program může být referenční dokument nebo soubor dokumentů.
- (34) Jednotlivé kroky při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem spolu úzce souvisí. Rozhodnutí přijatá v jednom kroku mohou ovlivnit krok následující. Proto je třeba při zpracování vnitrostátního programu vzít tyto vzájemné vztahy v úvahu.
- (35) Při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem je důležitá transparentnost. Ta by měla být zajištěna vyžadováním účinné informovanosti veřejnosti a poskytnutím příležitostí všem zúčastněným stranám zapojit se do rozhodovacích procesů.
- (36) Rozhodování by mohla usnadnit a zrychlit spolupráce mezi členskými státy a na mezinárodní úrovni díky přístupu k odborným znalostem a technologiím.
- (37) Některé členské státy považují za možnou prospěšnou alternativu sdílení zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem včetně úložišť, pokud bude založeno na dohodě mezi dotčenými členskými státy.
- (38) Při uplatňování této směrnice by členské státy měly zvolit přístup ke konkrétnímu zařízení nebo činnosti úměrný možnému nebezpečí, které toto zařízení nebo činnost představuje, (odstupňovaný přístup) a příslušné zdůvodnění uvést v bezpečnostní dokumentaci.
- (39) Bezpečnostní dokumentace a odstupňovaný přístup by měly tvořit základ pro rozhodování související s vývojem, provozem a uzavřením úložiště a měly by umožnit zjištění oblastí nejistoty, na něž se musí zaměřit pozornost v zájmu lepšího pochopení aspektů ovlivňujících bezpečnost systému úložiště, včetně přírodních (geologických) a technických bariér, a jejich očekávaný vývoj v průběhu času. Bezpečnostní dokumentace by měla obsahovat nálezy z bezpečnostní analýzy a informace o robustnosti a spolehlivosti bezpečnostní analýzy a v ní uvedených předpokladů. Měl by tedy poskytovat soubor argumentů a důkazů dokládajících bezpečnost zařízení nebo činnosti související s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (40) I když tato směrnice uznává, že ve vnitrostátních rámcích je nutné brát v úvahu všechna rizika spojená s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, nezahrnuje neradiologická rizika, která spadají do působnosti Smlouvy o fungování Evropské unie.

- (41) Zachování a další rozvíjení odborné způsobilosti a dovedností v oblasti nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem jako nezbytný prvek zajištění vysoké úrovně bezpečnosti by mělo být založeno na kombinaci poučení z provozních zkušeností, vědeckého výzkumu a technologického vývoje a technické spolupráce mezi všemi zúčastněnými.
- (42) Vzájemné hodnocení vnitrostátních programů může sloužit jako skvělý způsob budování důvěry a jistoty při nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem v Evropské unii s cílem rozvíjet a sdílet zkušenosti a zajistit vysoké standardy bezpečnosti.

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět a cíle

- (1) Tato směrnice stanoví právní rámec Společenství pro odpovědné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (2) Zajišťuje, aby členské státy přijaly vhodná vnitrostátní opatření pro zajištění vysoké úrovně bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem za účelem ochrany pracovníků a obyvatelstva před nebezpečím vyplývajícím z ionizujícího záření.
- (3) Udržuje a podporuje informovanost a účast veřejnosti, pokud jde o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (4) Tato směrnice doplňuje základní standardy, na něž odkazuje článek 30 Smlouvy s ohledem na bezpečnost vyhořelého paliva a radioaktivních odpadů, aniž je dotčena směrnice Rady 96/29/Euratom.

Článek 2

Oblast působnosti

- (1) Tato směrnice se vztahuje na:
  - (a) všechny fáze nakládání s vyhořelým palivem, pokud toto vyhořelé palivo pochází z provozu civilních jaderných reaktorů nebo je s ním nakládáno v rámci civilní činnosti;
  - (b) všechny fáze nakládání s radioaktivním odpadem od jeho vzniku po uložení, pokud tento radioaktivní odpad pochází z civilní činnosti nebo je s ním nakládáno v rámci civilní činnosti.
- (2) Odpad z těžebního průmyslu, který může být radioaktivní a spadá do působnosti směrnice 2006/21/ES, této směrnicí nepodléhá.
- (3) Tato směrnice se nevztahuje na povolené uvolňování materiálů do životního prostředí.

Článek 3

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- (1) „uzavřením“ dokončení všech činností určitou dobu po uložení vyhořelého paliva nebo radioaktivního odpadu do úložiště, včetně závěrečných technických úprav nebo jiných prací nutných k uvedení zařízení do stavu, který bude dlouhodobě bezpečný;

- (2) „příslušným dozorným orgánem“ orgán nebo soustava orgánů, které byly v rámci členského státu určeny pro oblast dozoru nad bezpečností při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, jak je uvedeno v článku 6;
- (3) „ukládáním“ umístění vyhořelého paliva nebo radioaktivního odpadu na povolené úložiště bez úmyslu je znovu použít;
- (4) „povolením“ právní akt vydaný na základě pravomoci členského státu s cílem povolit činnosti související s nakládáním s vyhořelým palivem nebo radioaktivním odpadem a tím svěžit odpovědnost za umístění, projekt, výstavbu, uvedení do provozu a provoz zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem nebo zařízení pro nakládání s radioaktivním odpadem, případně jejich vyřazení z provozu a uzavření;
- (5) „držitelem povolení“ právnická nebo fyzická osoba, která nese celkovou odpovědnost za činnosti nebo zařízení související s nakládáním s vyhořelým palivem nebo radioaktivním odpadem uvedené v povolení;
- (6) „radioaktivním odpadem“ radioaktivní materiál v plynném, kapalném nebo pevném skupenství, jehož další využití členský stát nebo fyzická nebo právnická osoba, jejíž rozhodnutí členský stát schválil, nepředpokládá a který jako radioaktivní odpad podléhá kontrole příslušného dozorného orgánu v souladu s právním a regulačním rámcem členského státu;
- (7) „nakládáním s radioaktivním odpadem“ všechny činnosti, které souvisí se shromažďováním, tříděním, zpracováním, úpravou, skladováním a ukládáním radioaktivních odpadů, s výjimkou přepravy mimo areál zařízení, ve kterém jsou tyto činnosti prováděny;
- (8) „zařízením pro nakládání s radioaktivním odpadem“ všechna zařízení, jejichž primárním účelem je nakládání s radioaktivním odpadem;
- (9) „přeprocováním“ proces nebo činnost, jejímž účelem je získat z vyhořelého paliva štěpný nebo množivý materiál pro další použití;
- (10) „vyhořelým palivem“ jaderné palivo, které je vyzářené a bylo trvale vyjmuté z jádra reaktoru; vyhořelé palivo může být buď považováno za využitelný zdroj, který lze přeprocovat, nebo je určeno k uložení, pokud je považováno za odpad radioaktivní;
- (11) „nakládáním s vyhořelým palivem“ všechny činnosti, které souvisí se zacházením s vyhořelým palivem, jeho skladováním, přeprocováním nebo uložení, s výjimkou přepravy mimo areál zařízení, ve kterém jsou tyto činnosti prováděny;
- (12) „zařízením pro nakládání s vyhořelým palivem“ všechna zařízení, jejichž primárním účelem je nakládání s vyhořelým palivem;
- (13) „skladováním“ přechovávání vyhořelého paliva nebo radioaktivního odpadu ve schváleném zařízení s úmyslem je znovu použít.

Článek 4

Všeobecné principy

- (1) Členské státy stanoví a udržují vnitrostátní politiku pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Státy nesou konečnou odpovědnost za bezpečné nakládání se svým vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (2) Členské státy zajistí, aby
  - (a) vytváření radioaktivního odpadu bylo omezeno na nejmenší možnou úroveň, a to jak ve smyslu aktivity, tak i objemu, pomocí konstrukčních opatření a postupů při provozu zařízení a jeho vyřazování z provozu, včetně recyklace a opětovného použití konvenčních materiálů;
  - (b) byly vzaty v úvahu vzájemné závislosti mezi všemi kroky během vzniku vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu a nakládání s ním;
  - (c) se nepřenášela nepřiměřená zátěž na příští generace;
  - (d) se s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem nakládalo bezpečným způsobem i v dlouhodobém měřítku.
- (3) Radioaktivní odpady se ukládají v členském státě, v němž vznikly, pokud není uzavřena dohoda mezi členskými státy o využití úložišť v jednom z nich.

Článek 5

Vnitrostátní rámec

- (1) Členské státy stanoví a udržují vnitrostátní legislativní, regulační a organizační rámec (dále jen „vnitrostátní rámec“) pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, kterým se v dlouhodobém měřítku vymezují povinnosti a zajišťuje koordinace mezi příslušnými státními orgány. Vnitrostátní rámec zahrnuje:
  - (a) vnitrostátní program provádění politiky pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem;
  - (b) vnitrostátní požadavky na bezpečnost při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem;
  - (c) systém povolování činností a zařízení souvisejících s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, včetně zákazu provozování zařízení na nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, které nemá povolení;
  - (d) systém vhodného institucionálního dozoru, dozorových kontrol, dokumentace a podávání zpráv;
  - (e) vynucovací opatření, včetně pozastavení činnosti a pozměnění nebo zrušení povolení;

- (f) orgány zapojené v jednotlivých fázích nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (2) Členské státy zajistí, aby byl vnitrostátní rámec udržován a v případě potřeby zdokonalen, a to při zohlednění provozních zkušeností, poznatků získaných z bezpečnostní dokumentace, jak je uvedeno v článku 8, z vývoje technologie a výsledků výzkumu.

Článek 6

Příslušný dozorný orgán

- (1) Členské státy zřídí příslušný dozorný orgán v oblasti nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem a zajistí jeho činnost.
- (2) Členské státy zajistí, aby byl příslušný dozorný orgán funkčně oddělen od jiných subjektů nebo organizací činných v oblasti podpory či využívání jaderné energie nebo radioaktivních materiálů, včetně výroby elektrické energie a využívání radioizotopů, nebo v oblasti nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem s cílem zajistit, aby byl ve své dozorné funkci z hlediska nepřipustného vlivu skutečně nezávislý.
- (3) Členské státy zajistí, aby byly příslušnému dozornému orgánu svěřeny pravomoci a přiděleny lidské a finanční zdroje nezbytné k plnění jeho povinností v souvislosti s vnitrostátním rámcem podle čl. 5 odst. 1, a to při náležitém upřednostnění bezpečnosti.

Článek 7

Držitelé povolení

- (1) Členské státy zajistí, aby prvotní odpovědnost za bezpečnost při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem měl držitel povolení. Tuto odpovědnost nelze přenést.
- (2) Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby za dohledu příslušného dozorného orgánu pravidelně hodnotili, ověřovali a v přiměřeně dosažitelné míře trvale zvyšovali bezpečnost svých činností a zařízení systematickým a prokazatelným způsobem.
- (3) Analýzy uvedené v odstavci 2 obsahují ověření toho, zda byla přijata opatření pro předcházení haváriím a zmírnění jejich následků, včetně ověření fyzických bariér a administrativních postupů držitele povolení týkajících se ochrany, která by musela selhat, aby byli pracovníci a obyvatelstvo významně ohroženi ionizujícím zářením.
- (4) Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval zavedení a provádění systémů řízení, ve kterých má bezpečnost požadovanou prioritu a které jsou pravidelně ověřovány příslušným dozorným orgánem.
- (5) Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby pro splnění svých povinností souvisejících s bezpečností při nakládání s vyhořelým

palivem a radioaktivním odpadem stanovených v odstavcích 1 až 4 zajistili a udržovali odpovídající finanční a lidské zdroje.

Článek 8

Bezpečnostní dokumentace

- (1) Bezpečnostní dokumentace a podpůrná bezpečnostní analýza se zpracují jako součást žádosti o povolení pro dané zařízení nebo činnost. Podle potřeby jsou v průběhu vývoje zařízení nebo činnosti aktualizovány. Rozsah a podrobnost bezpečnostní dokumentace a bezpečnostní analýzy jsou úměrné složitosti činností a závažnosti nebezpečí, které zařízení nebo činnost představuje.
- (2) Bezpečnostní dokumentace a podpůrná bezpečnostní analýza zahrnují umístění, projekt, výstavbu a provoz zařízení a jeho vyřazení z provozu nebo uzavření úložiště; v této bezpečnostní dokumentaci se uvádějí standardy, které byly při analýze použity. Řeší také dlouhodobou bezpečnost po uzavření, zejména její zajištění pasivními prostředky v nejúplnější možné míře.
- (3) Bezpečnostní dokumentace zařízení popisuje všechny aspekty umístění významné pro bezpečnost, projekt zařízení a řídicí regulační opatření a dozorové mechanismy. Bezpečnostní dokumentace a podpůrná bezpečnostní analýza dokládají zajištěnou úroveň ochrany a poskytují příslušnému dozornému orgánu a dalším zúčastněným stranám záruku, že bezpečnostní požadavky budou splněny.
- (4) Bezpečnostní dokumentace a podpůrná bezpečnostní analýza se předkládají ke schválení příslušnému dozornému orgánu.

Článek 9

Odborná způsobilost a dovednosti

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec zahrnoval opatření týkající se vzdělávání a odborné přípravy vyhovující potřebám všech stran odpovědných za nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem tak, aby byla zachována a dále rozvíjena nezbytná odborná způsobilost a dovednosti.

Článek 10

Finanční prostředky

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec zaručil dostupnost přiměřených finančních prostředků pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem podle potřeby při řádném zohlednění odpovědnosti producentů radioaktivních odpadů.

Článek 11

Zajištění kvality

Členské státy zajistí, aby byly zavedeny a prováděny vhodné programy zajištění kvality týkající se bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Článek 12

Transparentnost

- (1) Členské státy zajistí, aby informace týkající se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem byly dostupné pracovníkům a široké veřejnosti. V rámci této povinnosti musí být zajištěno, aby příslušný dozorný orgán informoval veřejnost v oblasti své působnosti. Informace se veřejnosti zpřístupní v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními závazky a za podmínky, že to neohrozí jiné zájmy, například bezpečnostní, které byly uznány v rámci vnitrostátních právních předpisů nebo mezinárodních závazků.
- (2) Členské státy zajistí, aby veřejnost dostala příležitost účinně se účastnit procesu rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Článek 13

Vnitrostátní programy

- (1) Součástí vnitrostátního rámce členských států je zavedení, provádění a pravidelná aktualizace vnitrostátních programů pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (dále jen „vnitrostátní programy“), které se vztahují na všechny druhy vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu v jejich jurisdikci a na všechny fáze nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem od jejich vzniku po uložení.
- (2) Vnitrostátní programy jsou v souladu s ustanoveními článků 4 až 12.
- (3) Členské státy své vnitrostátní programy pravidelně přezkoumávají a aktualizují, přičemž případně zohlední vědeckotechnický pokrok.

Článek 14

Obsah vnitrostátních programů

Vnitrostátní programy zahrnují:

- (1) soupis veškerého vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu a odhad očekávaných budoucích množství, včetně odpadu vzniklého při vyřazování zařízení z provozu. V soupisu se jasně vyznačí umístění a množství materiálu a pomocí vhodné klasifikace i úroveň nebezpečí;
- (2) koncepce, plány a technická řešení od vzniku odpadu po uložení;
- (3) koncepce a plány pro období po uzavření úložiště, včetně doby, po kterou bude zachován dohled úřadů a prostředků využitých pro zachování povědomí o úložišti v dlouhodobém horizontu;
- (4) popis výzkumných, vývojových a dokazovacích činností, které jsou nutné při provádění řešení pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem;
- (5) hlavní mezníky, jasné časové harmonogramy a odpovědnosti při provádění;

- (6) klíčové ukazatele výkonnosti pro sledování pokroku při provádění;
- (7) vyhodnocení nákladů programů a podklady a hypotézy pro toto vyhodnocení, které musí obsahovat i časový profil;
- (8) popis platného finančního plánu nebo plánů, které zajistí, aby byly všechny náklady programu uhrazeny podle předem stanoveného rozvrhu.

Článek 15

Oznamování

- (1) Členské státy informují Komisi o svých vnitrostátních programech a oznamují jejich následné významné změny.
- (2) Do tří měsíců ode dne oznámení si Komise může vyžádat další vysvětlení nebo revizi v souladu s ustanoveními této směrnice.
- (3) Do tří měsíců od obdržení reakce od Komise členské státy poskytnou Komisi požadované vysvětlení a/nebo ji informují o způsobu provedení revize.
- (4) Při rozhodování o poskytnutí finanční nebo technické pomoci v rámci Euratomu na činnosti nebo zařízení související s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem a rovněž při formulování svých názorů na investiční záměry podle článku 43 Smlouvy o Euratomu zohlední Komise vysvětlení poskytnutá členskými státy a pokrok při provádění jejich vnitrostátních programů v této oblasti.

Článek 16

Podávání zpráv

- (1) Poprvé do „...“ a poté každé tři roky předkládají členské státy Komisi zprávu o uplatňování této směrnice, přičemž využívají cykly přezkumu a podávání zpráv podle Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým jaderným palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivním odpadem.
- (2) Komise na základě zpráv členských států předloží Radě a Evropskému parlamentu zprávu o pokroku v provádění této směrnice. Na stejném základě Komise předloží soupis radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva, které se nachází na území Společenství a výhled do budoucna.
- (3) Členské státy pravidelně, a to alespoň jednou za deset let, zajistí, aby bylo provedeno vlastní hodnocení jejich vnitrostátního rámce, příslušného dozorného orgánu, vnitrostátního programu a jeho provádění, a pozvou misi k provedení mezinárodního vzájemného hodnocení jejich vnitrostátního rámce, orgánu nebo programu s cílem zajistit, aby při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem bylo dosaženo vysokých standardů bezpečnosti. Výsledky vzájemných hodnocení se sdělí Komisi a členským státům.

Článek 17

Provedení

- (1) Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do ..... Neprodleně o nich uvědomí Komisi. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.
- (2) Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice, a veškeré jejich následné změny.
- (3) Členské státy co nejdříve, nejpozději však do čtyř let od vstupu této směrnice v platnost, předloží Komisi svůj první vnitrostátní program zahrnující všechny body uvedené v článku 14.

Článek 18

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 19

Určení

Tato směrnice je určena členskými státem.

V Bruselu dne [...].

*Za Radu
předseda/předsedkyně*